14.2.2025

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: Lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n yleisen tuoteturvallisuusasetuksen täydentämistä koskevaksi lainsäädännöksi ja laiksi kulutuspalvelujen turvallisuudesta (HE 213/2024 vp)

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys eduskunnalle EU:n yleisen tuoteturvallisuusasetuksen täydentämistä koskevaksi lainsäädännöksi ja laiksi kulutuspalvelujen turvallisuudesta (HE 213/2024 vp).

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä "MaRa") kiittää kutsusta tulla talousvaliokunnan kuultavaksi ja toteaa asiasta seuraavaa:

1. Lakiehdotus on yleisesti kannatettava

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kulutuspalvelujen turvallisuudesta. Samalla nykyisin voimassa oleva kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) kumottaisiin.

Uuden lain tarkoituksena olisi yhtäältä parantaa kulutuspalvelujen turvallisuutta ehkäisemällä ja torjumalla kulutuspalveluista terveydelle aiheutuvia vahinkoja ja toisaalta parantaa ja monipuolistaa palvelujen käyttäjien ja palvelun välittömässä vaikutuspiirissä olevien henkilöiden suojan tasoa. Laki kattaisi soveltamisalaltaan pääosin nykyistä kuluttajaturvallisuuslakia vastaavasti kuluttajapalvelujen turvallisuuden.

MaRa kannattaa yleisesti lakiehdotusta ja pitää perusteltuna siirtää kulutuspalvelujen turvallisuutta koskevat säännökset uuteen säädettävään lakiin kulutuspalvelujen turvallisuudesta.

2. Soveltamisalaa koskeva poikkeus tulee poistaa lakiehdotuksesta

Lakiehdotuksen valmistelun aikana työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa työryhmässä on ollut keskustelua siitä, tulisiko kulutuspalvelujen turvallisuudesta annettavan lain soveltamisalaa laajentaa koskemaan myös yhdistysten ja muiden yhteisöjen tarjoamia kulutuspalveluja jäsenilleen siltä osin kuin niitä tarjotaan muussa kuin elinkeinotoiminnassa tai luonnollisiin henkilöihin siltä osin kuin nämä tarjoavat

palveluja elinkeino- ja ammattitoimintansa ulkopuolella. Lakiehdotus ei kuitenkaan sisällä soveltamisalan laajentamista tältä osin.

Yhdistysten jäsenilleen tarjoamat palvelut muodostavat vapaa-ajan turvallisuuden kannalta merkityksellisen palvelujen joukon. Tältä osin niiden sisällyttämistä kulutuspalveluja koskevan sääntelyn soveltamisalaan voi pitää perusteltuna. Voimassa olevan kuluttajaturvallisuuslain vaatimukset kohdistuvat jo esimerkiksi yhdistyksiin siltä osin kuin ne tarjoavat palveluja elinkeinotoiminnassaan tai muille kuin jäsenilleen.

MaRa esittää, että kulutuspalvelujen turvallisuutta koskevan lain soveltamisalaa tulee laajentaa yhdistysten muussa kuin elinkeinotoiminnassaan tai luonnollisen henkilön elinkeino- ja ammattitoimintansa ulkopuolella tarjottaviin kulutuspalveluihin. Tämä on perusteltua palvelujen käyttäjien ja palveluntarjoajien tasapuolisen kohtelun näkökulmasta palveluntarjoajan organisaatiomuodosta riippumatta. Lainsäädännöllä tulee luoda tasapuoliset kilpailuolosuhteet kaikille samanlaista toimintaa harjoittaville yrityksille, yhdistyksille ja muille yhteisöille.

3. Palveluntarjoajan velvollisuuksia laissa tulee vain täsmentää

Palveluntarjoajan velvollisuuksiin esitetään lakiehdotuksessa vain vähäisiä muutoksia. Nämä velvollisuudet on tarkoitus luetella lain tasolla nykyistä yksityiskohtaisemmin, minkä voi arvioida helpottavan myös palveluntarjoajan työtä ottaessaan selvää lain vaatimusten sisällöstä.

MaRa kannattaa palveluntarjoajan velvollisuuksia koskevaa selkeämpää jaottelua kulutuspalvelujen turvallisuudesta annettavassa laissa. MaRa pitää myös hyvänä ja tarkoituksenmukaisena, että palveluntarjoajan velvollisuuksia ei olla laajentamassa nykyisestä, vaan enemmänkin vain täsmentämässä niitä. Esimerkit eivät osoita, että kulutuspalveluja tarjoaville toiminnanharjoittajille tulisi asettaa nykyisestä uusia velvollisuuksia.

4. Kirjaamisvelvollisuus tulee voida jatkossakin täyttää laatimalla turvallisuusasiakirja

Lakiehdotuksen mukaan voimassa olevan kuluttajaturvallisuuslain mukaisesta turvallisuusasiakirjan laatimisvelvollisuudesta luovuttaisiin. Vaarojen tunnistamista ja riskien arviointia, suunnittelua ja toteutusta sekä turvallisuuden jatkuvaa seurantaa ja parantamista koskeviin pykäliin sisällytettäisiin kuhunkin kirjaamisvelvollisuus. Tämän tulee olla kirjallisessa muodossa, mutta se olisi muutoin muotovapaata.

MaRa pitää perusteltuna lakiin esitettyä muutosta, jonka mukaan toiminnanharjoittajan tulee jatkossa dokumentoida palveluun liittyvät vaarat ja riskit, vaikka se ei enää edellyttäisi turvallisuusasiakirjan laatimista vaan olisi mahdollista korvata muulla dokumentaatiolla.

MaRa kuitenkin painottaa sitä, että kirjaamisvelvollisuuden tulee voida jatkossakin täyttää laatimalla turvallisuusasiakirja

5. Seuraamusmaksun tulee olla viimesijainen keino puuttua lainvastaiseen menettelyyn

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lakiin lisättäväksi säännös toimivaltaisen viranomaisen mahdollisuudesta määrätä palveluntarjoajalle tietyissä tilanteissa seuraamusmaksu. Seuraamusmaksu olisi määrältään yksi prosentti luonnollisen henkilön bruttovuosituloista tai oikeushenkilön vuotuisesta liikevaihdosta kuitenkin enintään 10 000 euroa, kun se määrätään luonnolliselle henkilölle, ja enintään 100 000 euroa, kun se määrätään oikeushenkilölle.

MaRa toteaa, että seuraamusmaksu on ensinnäkin uusi hallinnollinen seuraamus kuluttajaturvallisuutta koskevassa lainsäädännössä. Hallituksen esityksessä seuraamusmaksulle ehdotetut enimmäismäärät asettuvat korkealle suhteessa eräiden muiden lakien mukaisiin enimmäismääriin. Esimerkiksi alkoholilain (1102/2017) 71 §:n mukaan lupaviranomainen voi määrätä vähintään 300 euron ja enintään 1 000 euron suuruisen seuraamusmaksun, jos tukku- tai vähittäismyynnissä taikka anniskelussa on rikottu alkoholilain säännöksiä. Elintarvikelain (297/2021) 67 §:n mukaan toimivaltainen valvontaviranomainen voi määrätä toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron elintarvikevalvonnan seuraamusmaksun, jos toimija ei ole noudattanut tiettyjä elintarvikelaissa säädettyjä velvoitteita. Edellä mainittuihin vastaaviin esimerkkeihin viitaten hallituksen esityksessä seuraamusmaksulle ehdotetut enimmäismäärät olisivat selvästi suuremmat.

MaRa katsoo, että seuraamusmaksulle esitetyt enimmäismäärät ovat perusteettoman suuret verrattuna joidenkin muiden lakien mukaisiin enimmäismääriin ja että niitä tulee sen vuoksi merkittävästi alentaa.

MaRa korostaa myös sitä, että seuraamusmaksun määräämisen tulee olla viimesijainen keino, kun sitä ennen kaikki muut viranomaisen käytössä olevat valvontakeinot rikkomuksiin puuttumiseksi on ensin käytetty. Tätä tulee se seikka, että seuraamusmaksu on selkeästi rangaistusluonteinen hallinnollinen seuraamus.

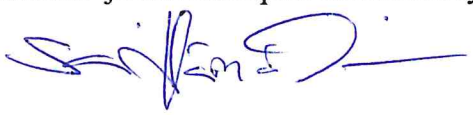
Kulutuspalvelujen turvallisuudesta ehdotetun lain 32 §:ssä säädettäisiin niistä perusteista, joilla seuraamusmaksu jätetään tai voidaan jättää määräämättä. Seuraamusmaksua ei tulisi määrätä, jos rikkomus on vähäinen tai seuraamusmaksun määräämistä on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Edellä mainitun lain 32 §:n 3 momentissa säädettäisiin siitä, että seuraamusmaksu voitaisiin jättää määräämättä, jos palveluntarjoaja on ryhtynyt toimenpiteisiin rikkomuksen korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen eikä rikkomus ole vakava tai toistuva. Edelleen lain 32 §:n 4 momentissa säädettäisiin siitä, että seuraamusmaksu voidaan jättää määräämättä myös sillä perusteella, että rikkomus on tullut valvontaviranomaisen tietoon 10 §:ssä tarkoitetulla ilmoituksella edellyttäen, että ilmoitus tehdään mainitussa säännöksessä tarkoitetulla tavalla välittömästi ja se täyttää mainitun säännöksen mukaiset vaatimukset eikä rikkomus ole vakava tai toistuva.

MaRa katsoo, että valvontaviranomaiselle ei tule antaa oikeutta määrätä seuraamusmaksua niissä tilanteissa, joissa palveluntarjoaja on välittömästi rikkomuksen havaitsemisen jälkeen ryhtynyt oma-aloitteisesti toimenpiteisiin sen korjaamiseksi, vaikka rikkomuksen itsessään voisikin tulkita vakavaksi.

Valvontaviranomaiselle ei tule myöskään antaa oikeutta määrätä seuraamusmaksua niissä tilanteissa, joissa sinällään vakavakin rikkomus tulee myöhemmin sen tietoon sen jälkeen, kun palveluntarjoaja on jo ryhtynyt toimenpiteisiin rikkomuksen korjaamiseksi ja saattanut sen valvontaviranomaisen tietoon kulutuspalvelujen turvallisuudesta ehdotetun lain 10 §:ssä tarkoitetulla ilmoituksella.

MaRa katsoo, että kulutuspalvelujen turvallisuudesta ehdotetun lain 32 §:n 3 ja 4 momenttia tulee näiltä osin edellä mainitulla tavalla muuttaa.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Sami Hämäläinen
lakimies, varatuomari

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 8 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.